

Strategaeth Ymchwil ac Arloesi Prifysgol Aberystwyth 2019-24

Rhagair

Mae ymchwil yn hanfodol. Mae'n sail i'n haddysgu ac yn cyfoethogi profiadau dysgu. Bydd myfyrwyr yn cael eu dysgu gan staff sy'n strwythuro ein dealltwriaeth o'r byd yr ydym yn byw ynddo ac sy'n ymestyn ffiniau ein gwybodaeth.

Mae'r gymdeithas hefyd yn elwa yn sgil ein hymchwil. Mae'n dylanwadu ar yr economi, ar wella'r amgylchedd, ar bolisi cyhoeddus ac ar fywyd diwylliannol yng Nghymru a thu hwnt. Mae ein hymchwil yn eangfrydig, ac yn creu cyswllt â chymunedau. A thrwy gyfrwng partneriaethau masnachol, mae'n helpu i ddatblygu cynnyrch a thechnegau newydd.

Ond yn bennaf oll, mynd ar drywydd gwybodaeth yr ydym wrth ymchwilio. Rydym ni'n llawn chwilfrydedd fel rhywogaeth - am y byd yr ydym ni'n byw ynddo, am fydoedd eraill, boed hwy'n rhai go iawn neu'n ddychmygol, ac am syniadau. A'n swyddogaeth ni fel Prifysgol yw mynd ati i ymchwilio mewn modd trylwyr a diduedd.

Mae'r Strategaeth Ymchwil ac Arloesi hon yn amlinellu'r hyn a olygwn wrth ddweud bod Aberystwyth yn Brifysgol sy'n cael ei harwain gan ymchwil. Mae'n manylu ynghylch yr egwyddorion sy'n sail i'r modd yr awn ati i wneud ein gwaith ymchwil. Mae'n nodi cyfres o gamau gweithredu a fydd o gymorth i ddatblygu ein hymchwil dros y pum mlynedd nesaf. Ac mae'n mynegi sut y byddwn yn mynd ati ymhellach i ddatblygu amgylchedd ymchwil uchelgeisiol, eangfrydig, ymroddedig a chynhwysol.

Yr Athro Colin McInnes

Dirprwy Is-Ganghellor Ymchwil, Cyfnewid Gwybodaeth ac Arloesi

Strategaeth Ymchwil ac Arloesi

Prifysgol a dywysir gan ymchwil yw Aberystwyth. Ystyr hyn yw:

- Bod ymchwil yn batrwm ymddygiad a ymgorfforir yn yr hyn a wnawn.
- Bod ymchwil ac addysgu yn atgyfnerthu ei gilydd. Maent yn gweithio gyda'i gilydd ar lefel yr unigolyn, yr Adran, y Gyfadran a'r Brifysgol i ddarparu profiad academaidd cydlynol i staff a myfyrwyr.
- Dylai goblygiadau ymchwil gael eu hystyried wrth ddatblygu addysgu, a vice versa.
- Nad yw ymchwil yn weithgaredd wedi'i ynysu o fewn i'r Brifysgol, ond ei fod yn gwneud cyfraniad i'r gymdeithas yr ydyn ni'n byw ynddi.
- Dylai'r Brifysgol ddarparu lle ac amser i ymchwilwyr i wneud gwaith ymchwil.

Nod y Strategaeth yw datblygu diwylliant ymchwil cadarn, agored er mwyn hyrwyddo llwyddiant - i gyflawni'r amcanion a amlinellir yng Nghynllun Strategol y Brifysgol, i wella ansawdd ein hymchwil, i ddatblygu partneriaethau ymchwil newydd a denu ymchwilwyr newydd (gan gynnwys myfyrwyr ymchwil), i gael effaith er gwell er lles y gymdeithas yng Nghymru ac yn fyd-eang, ac i gynyddu incwm ymchwil gan gynnwys ennill grantiau.

Nid oes yr un fenter unigol a all gyflawni hyn, ond yn hytrach fe weithiwn gydag ymwybyddiaeth glir o fwriad - i ddatblygu diwylliant cryf, byrlymus lle mae ymchwil yn bwysig yng ngolwg staff a myfyrwyr. I gyflawni hyn bydd angen arweiniad o fewn y Brifysgol ac ymroddiad gan y staff i gyd. Bydd yn golygu cydweithrediadau ar draws y Brifysgol ac â rhanddeiliaid allanol, a datblygu ymwybyddiaeth o agendâu ymchwil cyrff cyllido a'r gallu i ddylanwadu ar yr agendâu hynny.

Bydd pump o egwyddorion allweddol yn sylfaen i'r datblygu:

1. *Ymchwil Uchelgeisiol*

Byddwn yn annog ymchwil o uchelgais a menter sy'n herio'r dulliau a'r wybodaeth sydd ohoni ac yn cynhyrchu gwybodaeth newydd. Ni fyddwn yn ofni methiant, ond yn disgwyl i staff i ymwneud yn feirniadol a chyfrifol â syniadaeth sefydledig er mwyn cynyddu'n sylweddol ein dealltwriaeth o'r byd sydd ohoni fel y gallwn gyfrannu i'w wella. Fe ymdrechwn i gynyddu'r ffynonellau incwm ymchwil sydd gennym a chwilio am ffynonellau newydd i ganiatáu ymchwil ag effaith.

2. *Diwylliant o Hyder*

Fe weithiwn i sicrhau bod staff a myfyrwyr o bob rhan o'r Brifysgol yn deall bod ymchwil yn bwysig a'u bod yn hyderus yn y rhan ganolog sydd i ymchwil yng nghenedwri'r Brifysgol. Byddwn yn cefnogi ymchwil, effaith, dyfeisgarwch a chyfnewid gwybodaeth trwy gyfrwng y Gymraeg. Fe ddathlwn a gwobrwyo ymchwil, sy'n cynnwys creu gwybodaeth, cael effaith, bod yn ddyfeisgar a chyfnewid gwybodaeth.

3. *Ymchwil Gyfannol*

Gwnawn yn sicr y bydd ymchwil ac addysgu yn gweithio law yn llaw mewn dull academaidd cyfannol. Fe weithiwn i gynnwys y gwasanaethau proffesiynol i wella'r amgylchedd ymchwil, a sicrhau eu bod yn cyfrannu at ddatblygu diwylliant ymchwil cadarn trwy gael gwell dealltwriaeth o swyddogaeth, arwyddocâd a gofynion ymchwil.

4. Cynwysoldeb

Byddwn yn sicrhau bod yr holl staff sy'n gwneud gwaith ymchwil yn aelodau cydradd o'r gymuned ymchwil a chanddynt gyfleoedd cyfartal, a'u bod yn cael eu trin ag urddas, parch a chwarteisi. Fe weithiwn gyda grwpiau gwarchodedig i sicrhau bod eu talent ymchwil yn cael ei ddatblygu a'i feithrin mewn dull cyfiawn a theg.

5. Cydweithrediadau

Fe weithiwn gyda chyrrff yng Nghymru, y Deyrnas Gyfunol a gweddill y byd i sefydlu agendâu ymchwil. Fe weithiwn gyda'r gymuned ehangach, yng Nghymru a gweddill y byd, i chwilio am ffyrdd newydd o ennyn trafodaethau a meithrin cysylltiadau. Fe weithiwn gyda phartneriaid allanol, yng Nghymru a gweddill y byd, i gynhyrchu ymchwil ac i drosglwyddo manteision ein hymchwil.

CYNLLUN GWEITHREDU

CYFNOD BYR (i'w cyflawni yn ystod 2020)

Rhif	Gweithred	Egwyddor dan sylw
1	Gwnawn yn sicr y bydd gan bob Cyfadran fframwaith addas i sicrhau bod ymchwil safonol yn cael ei gefnogi a'i hyrwyddo.	1 & 2
2	Byddwn yn edrych eto ar ddyraniadau llwyth gwaith i sicrhau bod cyfanswm pob swydd yn cael ei gyfrifo'n gywir ac nad ydynt yn ddjarwybod yn dwyn amser ymchwil.	1,2,3 & 4
3	Rhown fwy o sylw i lwyddiannau ymchwil, gan gynnwys llwyddiannau uwchraddedigion ymchwil, yn y Brifysgol ac yn allanol.	1,2,4 & 5

4	Cyflwynir rhaglen ymgynefino ag ymchwil i staff academiaidd newydd a sesiwn wybodaeth i staff newydd yn y gwasanaethau proffesiynol.	2,3 & 5
5	Bwriadwn sefydlu Gŵyl Ymchwil thematig, wythnos o hyd, i roi sylw i'n gwaith ymchwil ac ennyn diddordeb cymunedau lleol.	1,3 & 5
6	Fe esboniwn swyddogaeth arweinwyr ymchwil, a sicrhau eu bod yn fwy rhagweithiol wrth gefnogi ymchwil yn fewnol, eu bod yn ymwneud â llunio agendâu ymchwil allanol a'u bod mewn sefyllfa i gynorthwyo i gadw golwg ar dueddiadau a chwilio am gyfleoedd newydd.	1 & 2
7	Byddwn yn cyfuno a hyrwyddo cyfleoedd am gyllid ymchwil ynglŷn â Chymru neu ymchwil trwy gyfrwng y Gymraeg; a byddwn yn edrych ar ddulliau o annog a chynorthwyo ymchwil trwy gyfrwng y Gymraeg.	2
8	Byddwn yn gorffen adeiladu ac yn dechrau ar gyfnod gweithredol Campws Arloesi a Menter Aberystwyth a Chanolfan a Labordai Milfeddygol1; a byddwn yn cwblhau cyfnod cyntaf y Ganolfan Sbectrwm Genedlaethol.	3
9	Fe ddatblygwn bolisi ar ddefnydd cyfrifol o fetrigau ymchwil a rhoi cyfres o fetrigau hydredol i Adrannau ynglŷn â'u perfformiad ymchwil.	1 & 4
10	Byddwn yn adolygu targedau adrannol ar gyfer ymgeisio am grantiau ymchwil a'u hennill, a dulliau'r adrannau o gefnogi ceisiadau grant trwy	1 & 3

	adolygiadau gan gymheiriaid a dulliau eraill; ac fe gyflwynwn dargedau adrannol newydd ar gyfer cynnyrch ymchwil, a gweithgareddau effaith ac arloesi.	
11	Fe ddatblygwn ganllawiau i staff ynglŷn â gwneud y gorau o'r amserlen er mwyn cydbwysu ymrwymadau addysgu ac ymchwil; ac fe ymchwiliwn i ddulliau o amddiffyn amser ymchwil trwy ddefnyddio'r amserlen.	2,3 & 4
12	Fe geisiwn am gyllid UKRI (Ymchwil ac Arloesi yn y DU) ar gyfer prosiect isadeiledd ymchwil sylweddol yn y Celfyddydau, y Dyniaethau a'r Gwyddorau Cymdeithasol.	3
13	Fe ddatblygwn, trwy'r Adran Ymchwil Busnes ac Arloesi, ragor o gymorth i arloesi, ymgynghori, a chyswllt â busnesau; adnodd 'llwybr cyflym' i grantiau bychain sydd angen eu trosi'n gyflym; ac, mewn partneriaeth â chydweithwyr academiaidd, byddwn yn cadw golwg fanylach ar dueddiadau'r dydd o ran cynlluniau ymchwil.	1 & 3
14	Fe gwblhawn bolisi diwydrwydd dyladwy mewn cynlluniau ymchwil cydweithrediadol dramor.	3
15	Fe ddiwygiwn ein cynllun cynorthwyo effaith er mwyn ymgorffori arloesedd.	3

TYMOR CANOLIG (i'w cwblhau erbyn diwedd 2024)

Rhif	Gweithred	Egwyddor dan sylw
16	Fe sefydlwn hyfforddiant newydd mewn rhwydweithio i ymchwilwyr ac mewn mentora i staff ymchwil.	1
17	Fe gyflwynwn Ddyddiau Agored i ddarpar Gymrodyr Ymchwil.	1

18	Byddwn yn gwella ein dull o fonitro Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant mewn ymchwil a chynyddu cefnogaeth gan Adnoddau Dynol yn hyn o beth.	4
19	Fe sefydlwn strategaeth newydd ar gyfer cefnogi canolfannau ymchwil rhyngddisgyblaethol.	1 & 2
20	Fe adolygwn y berthynas rhwng y rhaglen addysgu ac ymchwil.	3
21	Byddwn yn parhau â datblygiad y Ganolfan Sbectwm Genedlaethol	3
22	Fe weithiwn gyda Llyfrgell Genedlaethol Cymru a Chomisiwn Brenhinol Henebion Cymru i ddatblygu Parc Ymchwil i'r Celfyddydau, y Dyniaethau a'r Gwyddorau Cymdeithasol ar Benglais.	1 & 3
23	Byddwn yn cyflwyno disgwyliadau perfformiad i staff ymchwil ar wahanol gyfnodau yn eu gyrfa sy'n addas i feysydd eu disgyblaeth, gan gynnwys ceisiadau grant, arloesi ac effaith; ac fe fyddwn yn ymgorffori'r rhain yn y meini prawf ar gyfer dyrchafiadau.	1 & 4
24	Estynnwn swyddogaeth Ysgol y Graddedigion i ddarparu hyfforddiant a mentora i Gymrodyr Ymchwil ac Ymchwilwyr ar ddechrau gyrfa. Bydd Ysgol y Graddedigion hefyd yn darparu, neu'n cydlynu, sesiynau hyfforddi yn y fethodoleg newydd sydd ar gael i'r holl staff academaidd; a hyfforddiant effaith ac arloesi i staff academaidd ar bob lefel o'u gyrfa. Byddwn yn parhau i gefnogi Crwsibl Cymru wrth hyfforddi arweinwyr ymchwil y dyfodol.	1
25	Fe weithiwn gyda Llywodraeth San Steffan a Llywodraeth Cymru ar gyfleoedd cyllid newydd yn y sefyllfa ar ôl Brexit.	1, 3 & 5
26	Edrychwn ar y syniad o gael cynllun 'mentergarwyr preswyl' i hyrwyddo a chynyddu arloesedd.	3
27	Ymgorfforwn ofynion ymchwil yn Strategaeth yr Ystadau a defnydd o ofod.	5
28	Adolygwn ein cynlluniau fel y gall myfyrwyr gymryd rhan ym mhrosiectau ymchwil staff.	1,2 & 5
29	Gweithiwn gydag Adnoddau Dynol i ddatblygu gweithdrefnau a chymorth i staff ar gontractau Addysgu ac Ysgolheictod a hoffai gael eu hystyried am gontract ymchwil.	4
30	Fe ddatblygwn broffiliau gwaith gwell i staff ymchwil, a gwella'r prosesau ar gyfer penodi staff ar gontractau ymchwil.	1
31	Fe adolygwn y polisi absenoldeb ymchwil i sicrhau bod yr holl staff ymchwil yn cael cyfle cyfartal.	4

32	Edrychwn ar ffyrdd i wella cysylltiadau ag ymchwilyr sydd yn gweithio mewn mannau heblaw am Gampws Penglais.	4
33	Fe gyflwynwn feddalwedd newydd ar gyfer cadw gwell trefn ar grantiau	1
34	Byddwn yn gwella ein dull o fonitro ymchwil cyfrifol, ac ystyried sefydlu uned uniondeb ymchwil.	1
35	Anelwn i greu cynllun a fydd yn rhoi Ymchwilyr ar ddechrau eu gyrfa mewn sefyllfa i dreulio hyd at 3 mis mewn sefydliad ymchwil rhyngwladol yn rhan o'u datblygiad gyrfa.	1, 5